

JAARVERSLAG 2019

VOLLE KRACHT VOORUIT

↑ Novi tentoonstelling

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord 3

1 NVTL 2019 4

2 Vakontwikkeling en Internationaal 8

3 Activiteiten en promotie 13

4 Beroepsveld 17

6 Vooruitblik 2020/2021 19

7 Bestuur en commissies 2019 21

Colofon 24

↑ Afscheid van 'mister NVTL' Peter Wijnhof Foto: Willemijn ter Hart-Koopal

VOORWOORD

Terugkijkend vanuit 2020, nog midden in de pandemie die we wereld in zijn greep houdt, lijkt alles dat zich een jaar geleden voordeed opeens als uit een ander tijdperk. Toen we nog met elkaar bijeen kwamen. En we op excursie gingen. Je zou haast vergeten dat 2019 voor de NVTL echt een bijzonder jaar was. Een jaar waarin we samen met de BNSP een indrukwekkend 'Regio van de Toekomst' project afrondten en aansluitend samen met bna en bnsn een oproep deden aan bestuurlijk Nederland voortvarend ontwerpkracht in te zetten bij de komende verbouwing van Nederland.

Een jaar waarin we afscheid hebben moeten nemen van 'founding father' Meto Vroom en waarin 'mister NVTL' Peter Wijnhof na ruim dertig jaar met pensioen ging en Willemijn ter Hart als bureau coördinator en Lucie Nijsen als project coördinator nieuwe vorm zijn gaan geven aan het NVTL bureau. Waarbij ook het secretariaat van de DSL is ondergebracht bij de NVTL. En het jaar waarin met Next Landscapearchitects en Young NVTL de inzet van de aanstormende generatie vakgenoten is ontkiemd. Veel gelegenheid om rustig terug te kijken op 2019 kregen we niet. 2020 begon voor de NVTL met het bijzetten van alle zeilen. Een nieuw en efficiënter administratiesysteem moet worden ingevoerd, de huisstijl wordt vernieuwd en de website wordt compleet verbouwd. En ondertussen legt de lock down het land plat.

Het bestuur beseft dat de coronacrisis en de economische crisis die daarop volgt grote gevolgen heeft voor de vakgemeenschap en onze leden. Regelmatig houden we belrondes onder vakgenoten in alle gelegingen; bij bureaus en bij overheden, ouwe rotten en starters en studenten om te horen hoe de vlag erbij hangt en wat wij als vereniging zouden kunnen ondernemen om moeilijkheden te overwinnen. Tot op heden lijkt de schade in de praktijk voor de meeste leden nog te overzien. Al zijn er ook schrijnende gevallen. Met spanning ziet eenieder echter de komende tijd tegemoet. Wat gaan de opdrachtportefeuilles doen? Houden gemeentes voldoende budget om het ontwerpwerk voorbereid en uitgevoerd te krijgen? Naast de praktische steun die de NVTL de leden in deze tijd probeert te bieden zijn we ook actief - samen met collega-verenigingen bnsn en bna - om de overheden te doordringen van de noodzaak werk te blijven maken van de grote ontwerpopgaven. Waarbij we pleiten voor het opschalen en coördineren van de inzet van ontwerpkracht. Met de roep om visie en regie bij een integrale aanpak staan we gelukkig niet alleen. Wij willen er alles aan doen om te stimuleren dat de grote financiële inspanningen waar de overheid nu voor staat worden ingezet voor een Green Deal. Een aanpak waarbij ook die andere crises, zoals de 1,5 graden crisis, de stikstofcrisis en de biodiversiteitscrisis voortvarend worden opgepakt en we werkgelegenheid behouden en creëren waar die het hardst nodig is in plaats van deze weg te bezuinigen ten gunste van het behoud van oude economie. Ik hoop en verwacht dat wij hierover komend jaar nog veel met elkaar zullen spreken. En vooral doen!

Ben Kuipers, voorzitter NVTL
Amsterdam, september 2020

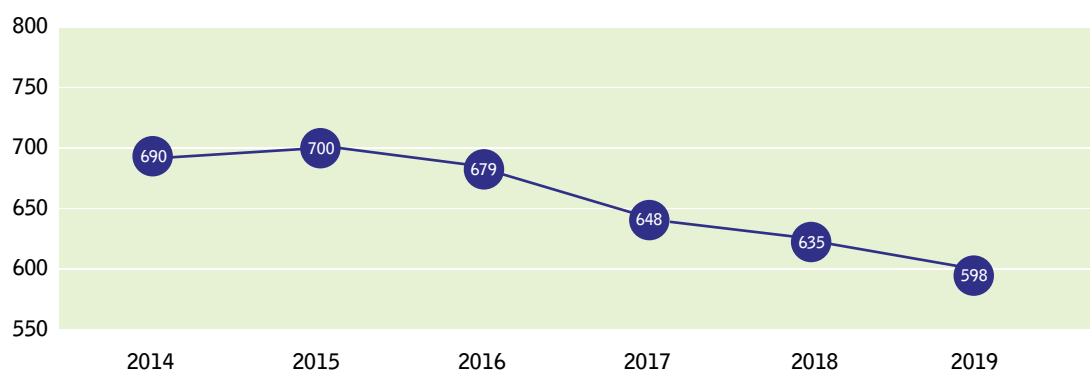
↑ Foto: Thijs ter Hart

1. NVTL 2019

AANTAL LEDEN

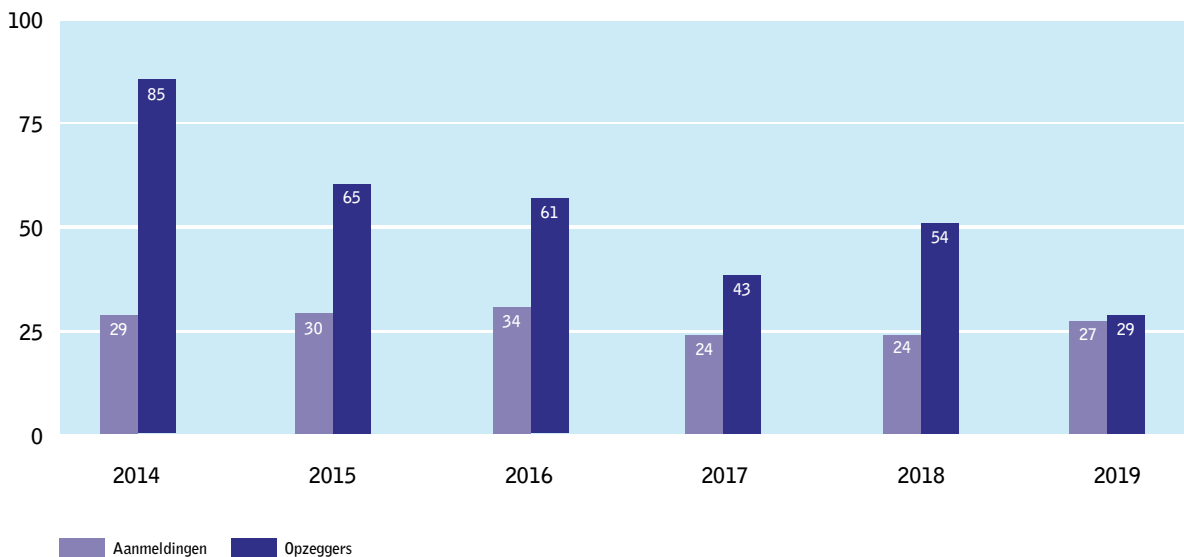
Op 31 december 2019 waren er 598 personen lid van de vereniging. Daarmee daalde het totaal aantal leden. De datum van de verwerking van de opzeggingen en aanmeldingen laat een beeld zien dat negatiever is dan de tabel daaronder van het leden verloop in 2019. In 2020 zullen we dan ook een positievere ontwikkeling zien in het aantal leden.

Ontwikkeling totaal aantal NVTL leden

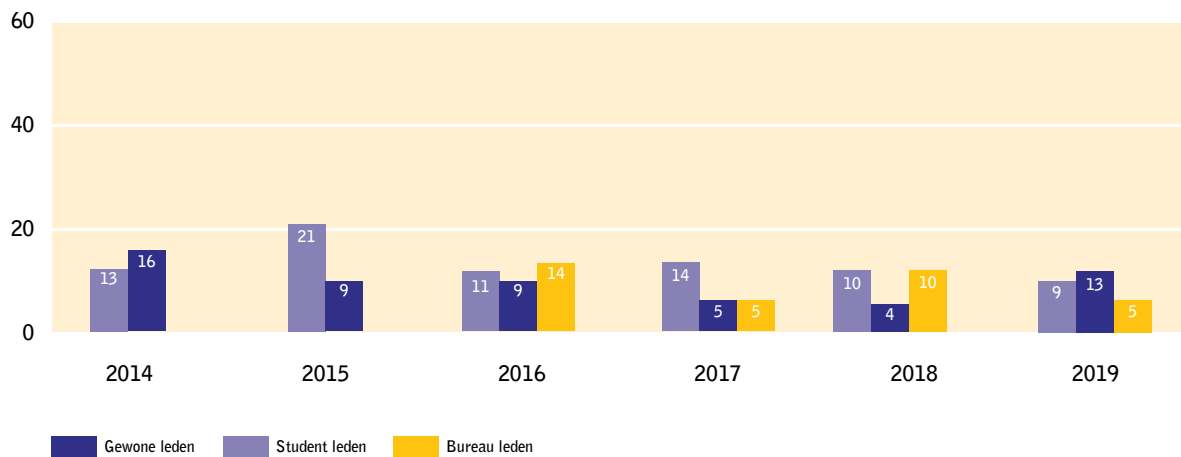

Het leden verloop in 2019 geeft aan dat we een lijn te pakken hebben die stabiliteit aangeeft. Als we deze lijn doortrekken in 2020 hebben we het dal bereikt en kan de klim beginnen.

Leden verloop per jaar

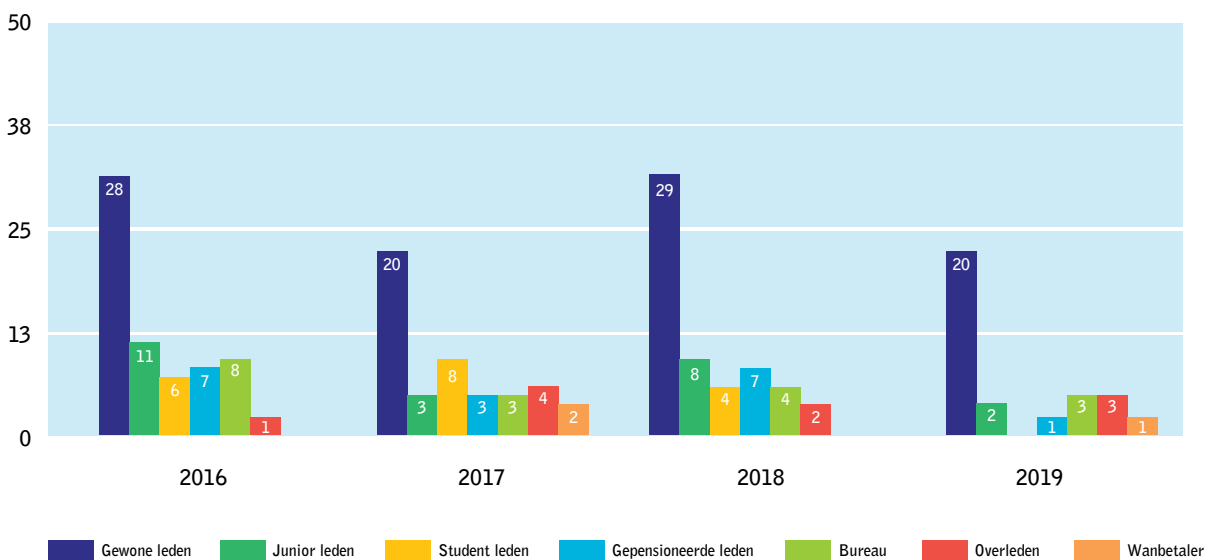
Nieuwe aanmeldingen per jaar

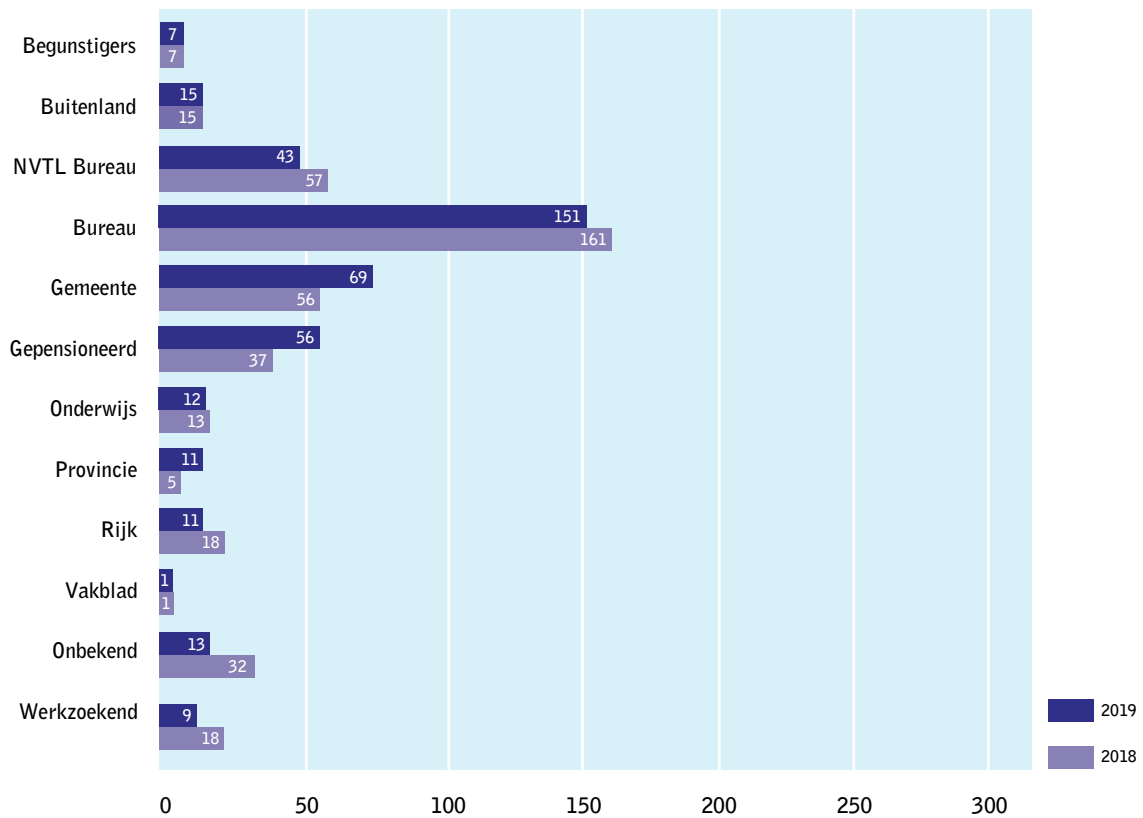
Er is een redelijk stabiele verdeling in het werkveld. Wat opvalt is de stijging van het aantal leden bij gemeenten en provincies, meer gepensioneerd leden en een halvering van werkzoekende leden. Een evenwichtige opbouw van zowel de sectoren als leeftijd binnen de vereniging is een teken van een gezonde stabiele basis. Ook komend jaar zal daar veel aandacht naar uit gaan.

De daling van het aantal leden dat is ingeschreven in het architectenregister is minimaal. Het aandeel BA geregistreerde landschapsarchitecten op het totaal aantal leden lijkt daarmee bijna gestabiliseerd. De vereniging wenst op de lange termijn een balans tussen ongeveer de helft wel en de helft niet in het Architectenregister geregistreerde leden. Daarmee zijn we van mening dat we als vereniging een goede doorsnee van het vakgebied vertegenwoordigen.

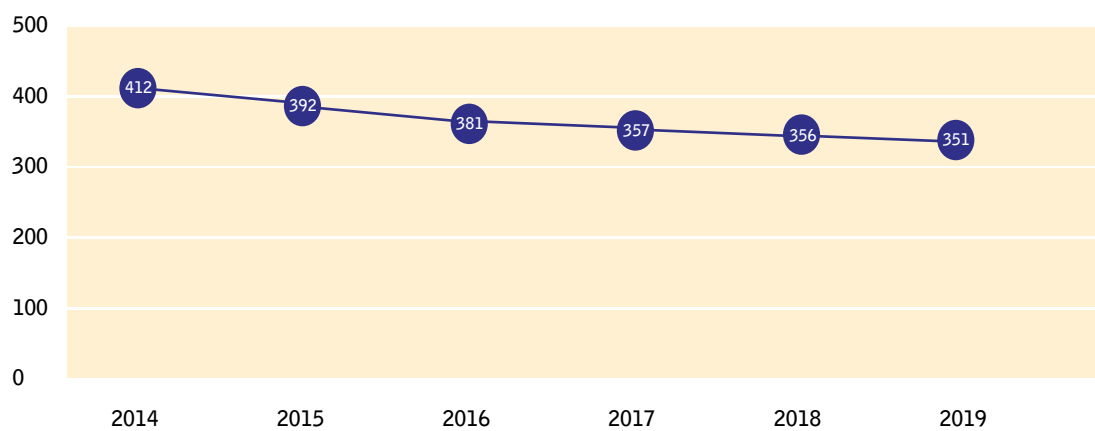
Opzeggingen per jaar

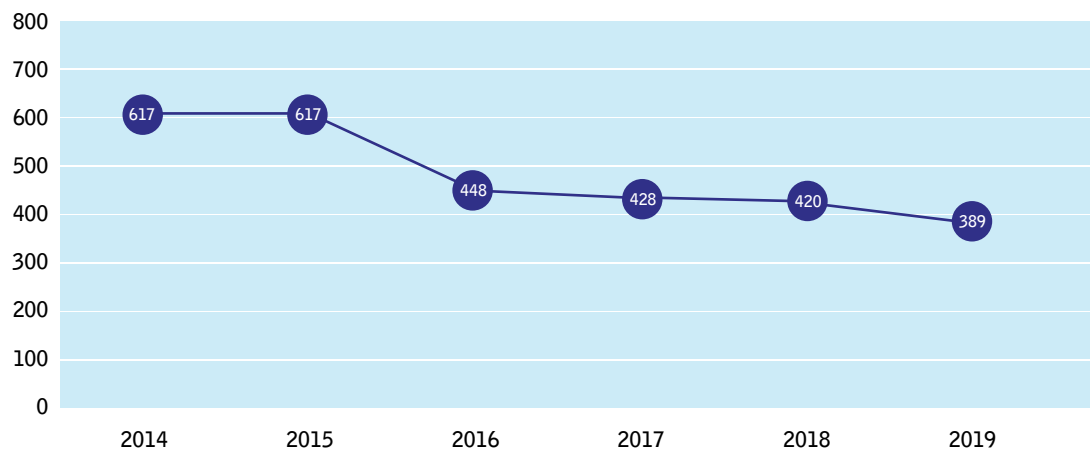
Leden werkzaam

BA geregistreerde NVTL leden

Ontwikkeling aantal gewone leden*

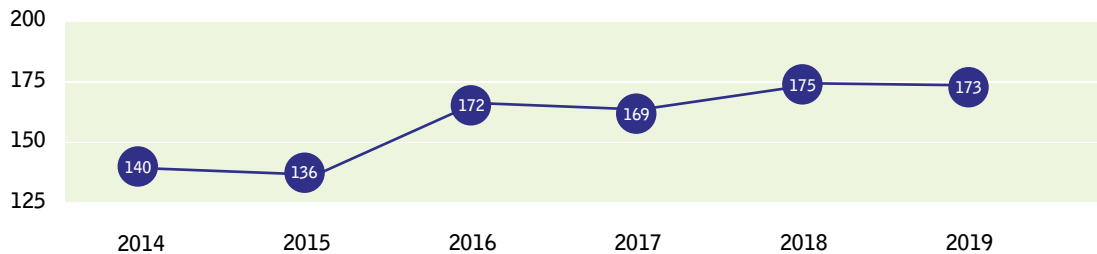

*vanwege de structuurverandering zijn de leden met een bureau op de bureaulijst omgezet naar het bureau lidmaatschap

AANGESLOTEN BUREAUS

De ambitie om kleine zelfstandigen onderdeel te laten worden van de bureaulijst en daarmee zichtbaarder te laten zijn in de vakwereld werkt en is voorzichtig groeiende, maar zal mee moeten blijven groeien met het groeiende aantal kleine zelfstandigen in het werkveld. Tevens merken we in 2020 dat grote en middelgrote bureaus ook (weer) lid worden. De projecten waaraan we werken trekken ook jongere en grotere bureaus aan.

Ontwikkeling aantal aangesloten bureaus

ACTIEVE LEDEN

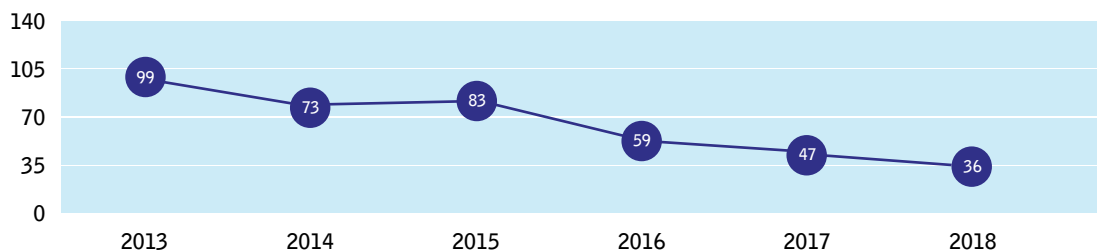
Zonder de vrijwillige inzet van actieve leden kan de NVTL haar programma niet draaien. Een groot aantal leden hebben zich in 2019 belangeloos ingezet in een van de commissies, het bestuur of bij de organisatie van een concrete activiteit, zoals lezingen en excursies.

Een aantal leden vertegenwoordigt structureel de vereniging in overlegplatforms, zowel nationaal als internationaal. De energie die daarin gestoken wordt en de langlopende betrokkenheid dwingt ons om daarin efficiënt te handelen. De focus blijft net als voorheen liggen op netwerken die voor de vakbeoefening van belang zijn zoals, het Bureau Architectenregister, IFLA/EFLA en de Dutch School of Landscape architecture (DSL).

STUDENTLEDEN EN START SAMENWERKINGSVERBAND “NEXT LANDSCAPE ARCHITECTS”

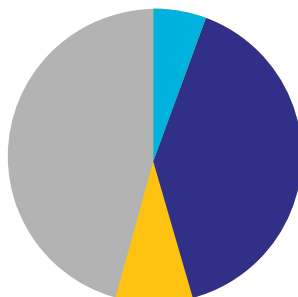
Iedere vakvereniging vaart wel bij een gezonde jaarlijkse aanwas van studentleden. Duidelijk is dat het aandeel studentleden zal moeten groeien wil de NVTL op langere termijn relevant blijven in het vakgebied. Er is in 2019 meer energie en budget naar de studentenverenigingen gegaan. YoungNVTL, gestart in 2020, zal nadat de Tuin- en Landschapsarchitecten en ontwerpers zijn afgestudeerd, een mooie tussen club zijn binnen NVTL om bij aan te sluiten aan het begin van een carrière.

Ontwikkeling aantal student leden

Opleiding van studentleden in 2019

- Van Hall (14)
- Wageningen Universiteit (1)
- AvB (2)
- Overige (16)

2.

VAKONTWIKKELING EN INTERNATIONAAL

De biodiversiteit loopt terug, de kwaliteit van het landschap staat onder druk door verdozing en versnippering, de stad vraagt om woningen en stikstof zorgt voor het bewustzijn dat ons gedrag als mens moet veranderen. De ontwikkelingen in dit jaar zijn enorm, bijna teveel om een focuspunt te vinden in de programmering van excursies, debat en participatieprojecten vanuit de NVTL.

De werkgroep bestond in 2019 uit Hans Dekker, Audrey Coert, Willemien de Wolde, Marchel-Wim van Dongen en Jan Janse (bestuurslid en voorzitter werkgroep). De werkgroep was aangevuld met onze IFLA afgevaardigden Niek Hazendonk en Gertjan Jobse.

Er zijn een aantal activiteiten die vanuit vakontwikkeling zijn ontwikkeld. De NVTL is partner in een coalitie van partijen die met de kennis rond gezondheid en openbare ruimte onderzoeken doet. Pilot-gemeenten zijn Arnhem en Nijmegen. De Universiteiten Wageningen Universiteit, Radboud Universiteit en de Vrije Universiteit werken daar met gemeenten, coöperatie en NVTL samen aan het vraagstuk wat groen sociaal en qua gezondheid doet en wat de succesfactoren daarbij zijn. De eerste resultaten van het meerjarig onderzoek komen langzaam aan binnen. Ook wordt apart in dezelfde steden bewegingsarmoede onderzocht. Die houdt zich niet aan sociale kenmerken maar kent wel de vraag wat succesfactoren zijn om mensen in beweging te brengen door de openbare ruimte slim in te richten.

De NVTL heeft zich ook in enkele City deals, vanuit de Agenda Stad, als partner gemeld waarin de werkgroep actief is. De eerste is de City deal Water en Groen, ook weer n.a.v. het doel een gezonde groene stad te ontwikkelen is een studieprogramma opgezet door het ministerie van LNV hoe steden vergroend kunnen worden en zo het leven in de stad ook n.a.v. bouwopgaven in de stad kunnen waarborgen. Naast de NVTL zijn grote steden en enkele grote groenbeheerders aangehaakt. Inmiddels is deze City deal samengegaan met de City deal klimaat. Mede omdat de klimaatopgave veel parallel kent en groen en water een sleutelrol spelen. Resultaten zijn gepubliceerd op https://agenda-stad.nl/wp-content/uploads/2019/11/AgendaStad_Groen-en-Blauw.pdf

De werkgroep heeft intensief gewerkt aan het landelijk congres openbare ruimte 20 juni in Rotterdam i.s.m. Elba-REC Hier sprak Rijksbouwmeester Floris van Alkemade over de uitwerking van de visie Panorama Nederland naar het niveau van de stad. Tevens werd de prijs voor de beste openbare ruimte toegekend aan TLU landschapsarchitecten voor hun plan voor de trekvaartzone in Kampen. <http://tlulandschapsarchitecten.nl/nieuws/tlu-winnaar-beste-or-2019/>.

Daarnaast organiseerden we 2 workshops rond het groen blauwe netwerk in de stad en een workshop placemaking.

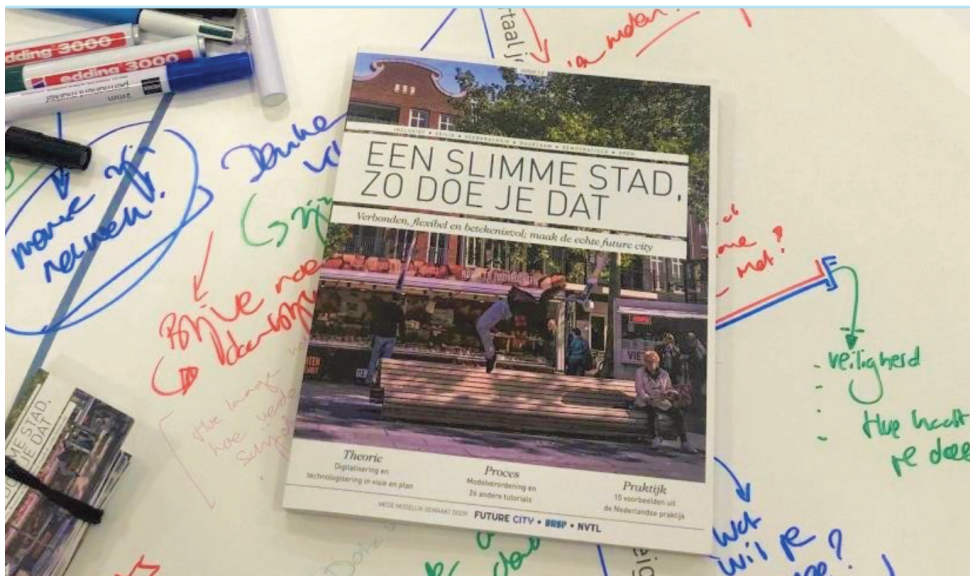
De werkgroep vakontwikkeling heeft in september in een retraite in Nagele in combinatie met het nabijgelegen Waterloopbos nagedacht over wat de focus moet zijn in de komende tijd. De notie is dat de opgave voor veranderingen in het vakgebied erg dynamisch is. Je bent als tuin- en landschapsarchitect steeds meer verbinder en hebt de waarheid niet alleen meer in pacht. De visie is dat: ` Vakontwikkeling zich in zet met leden en voor leden voor een gezond, betekenisvol en levend landschap

met een heldere rol voor de landschapsarchitect. We streven daarbij naar een gezond landschap voor mens en natuur.'

Om dat mogelijk te maken en de rol van de tuin en landschapsarchitect voortdurend voor het voetlicht te brengen is het belangrijk:

- Te verbinden: samen brengen van vakgenoten en andere disciplines/kennisinstituten en mogelijke opdrachtgevers in debat, congres of excursie. Maar ook verbinden in de zin van verbinding naar de gebruikers;
- Te vernieuwen: Inzetten voor landschappelijke vernieuwing en biodiversiteit (mogelijk ook door werkgroepen binnen de leden van de NVTL over deze thema's te organiseren en eenvoudig in beeld en tekst te vertalen en te publiceren);
- Te verkondigen: publiceren in vakbladen maar ook in andere bladen en media: dagbladen, vakbladen van andere disciplines (psychologie, filosofie e.d.), binnenlands bestuur

De werkgroep heeft daarmee besloten het landschap centraal te stellen en i.p.v. opgaven in te passen juist te streven naar een benadering die vanuit de plek en de kwaliteit van de plek sturing geeft aan de opgaven. Met het doel een aantrekkelijk, biodivers en toekomstvast landschap. Deze focus sluit ook beter aan bij de praktijk van de dag van vandaag en bij de behoeften van bureaus en leden.

Smart city, zo doe je dat

← Foto: future-city.nl

Eind 2019 gaven we met Smart City Foundation een publicatie uit in het kader van Smart City. Onder de titel: "Smart City, zo doe je dat" De NVTL participeert in de Data- en Kennishub Gezond Stedelijk Leven, wat een initiatief is van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), de Universiteit Utrecht (UU) en de Economic Board Utrecht (EBU). Belangrijk is dat het VN duurzame ontwikkeldoelen doel nummer 11; "Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable" het doel is, niet de toepassing van data voor de stad op zich. De publicatie niet ontvangen? Zie de bestelmogelijkheden op <https://future-city.nl/bestel-het-boek-een-slimme-stad-zo-doe-je-dat/>

We hebben ons ook verdiept in participatiemethodieken die worden gebruikt, het is bijzonder dat tot nu toe er voor ontwerpers geen goed overzicht is in welke situatie er welke methodiek het beste zou kunnen werken terwijl we iedere keer weer hier mee te maken krijgen. We gaan dat in 2020 bundelen.

Verder is vanuit vakontwikkeling de Levende Tuin gepromoot, een initiatief wat de ontstening van privé tuinen stimuleert door natuurlijk groen en herontwerpen van tuinen van grijs naar groen aantrekkelijk te maken. Vanuit biodiversiteit, water, energie, bodem en beleving wordt het principe van meer groen in de tuin aanbevolen. Een initiatief waarmee ook tuinontwerpers hun voordeel kunnen doen. Diverse gemeenten geven ook subsidies uit, ook voor daktuinen. Het gaat om een brede sa-

menwerking tussen de NVTL met o.a. VHG, Vlinderstichting, Steenbreek, Greenlabel, Tuinbranche en Bomenstichting. Investerings in De Levende Tuin, die aantoonbaar bijdragen aan de versterking van de biodiversiteit, kunnen in aanmerking komen voor extra investeringsaftrek. Bedrijven die investeren in technieken/producten die op de Milieulijst staan, kunnen tot maximaal 36% van de investeringskosten aftrekken van hun fiscale winst. Deze investeringen zijn benoemd in de Milieulijst die de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) jaarlijks opstelt. <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/mia-vamil>

Vanuit vakontwikkeling werd ook aan de 3 jaarlijkse Landschapstriënnale gewerkt. De voorbereiding is dit jaar vol op stoom gekomen. Als curator is Marco Vermeulen van Studio Marco Vermeulen aangewezen. De NVTL zit in het bestuur van de stichting Landschapstriënnale en participeert in de uitvoering. Dat gaat anders dan andere Triënnales. Voor september 2020 stond gepland dat de Triënnale een soort reizend circus werd in de gastprovincie Noord-Brabant. Daarbij hoort dat zgn. parents een thema adopteren en tot vol wasdom brengen. De thema's zijn:

- **Datascapes**, open data voor landschappelijke opgaven beter benutten;
- **Hightech High green** over de kennis-as tussen Eindhoven en Oirschot, het landschap als vestigingsfactor;
- **Brabantse Beken** gaat over de bakermat van het Brabantse landschap, een onderzoek naar de mogelijkheid van een programma à la Ruimte voor de Rivier (2007) – waarin dit watervraagstuk wordt gecombineerd met ruimtelijke kwaliteit en natuurontwikkeling;
- **Vitale Bodem**, waar het gaat over de toekomst van de landbouw in relatie tot biodiversiteit en gezonde bodem;
- **Economische Draggers**, geschrokken van de bijdrage van distributiecentra aan het landschap is de vraag hoe economische ontwikkelingen wel kunnen bijdragen aan de kwaliteit en identiteit van het landschap;
- **Productieve Natuur** is een thema wat erg speelt, bossen die ook worden ingezet als alternatief voor beton in de bouw en in het algemeen de vraag hoe je het verdienvermogen van natuurlijke landschappen kunt optimaliseren?;
- **Onze energie, Ons Landschap** gaat over de opgave in het Klimaatakkoord waar staat dat 50% van de energietransitie met en door de gemeenschap wordt uitgevoerd. Onze Energie, Ons Landschap onderzoekt hoe deze participatie kan bijdragen aan een aantrekkelijk energielandschap;
- **Landschapslab Zuiderwaterlinie** onderzoekt de 'smaak van het landschap' van de bezoekers, inwoners, bestuurders en ondernemers van deze streek. Daarbij gaat het letterlijk om voedsel uit de streek, maar ook om de inrichting van het voedselproductielandschap in het verleden, het heden en de toekomst. In een schetsschuit langs de liniesteden worden opgaven opgehaald en beantwoord door studententeams;
- **Living Lab Groenstad** is een zoektocht naar een levende groene stad, waarin ook stedelijke opgaven als bereikbaarheid, klimaatadaptatie, gezondheid, recreatie en een goed vestigingsklimaat een plek kunnen krijgen. De beken en rivieren, en met name de Mark, spelen als vergroeners van de stad een belangrijke rol in dit concept;
- **Helend Landschap** heeft als lab tot doel het maatschappelijk draagvlak voor landschap als helende kracht voor de gezondheid van mens en natuur te vergroten. Het richt zich daarbij in het bijzonder op het Van Gogh Nationaal Park, een gebied met grote potentie om landschap en gezondheid(szorg) aan elkaar te koppelen.

Inmiddels is vanwege de corona crisis de Triënnale uitgesteld tot 2021 en zal voorbereiding van de NVTL activiteiten in het najaar van 2020 plaatsvinden. Verder is vanuit vakontwikkeling een belangrijke rol gespeeld in het verder brengen van de in het kader van de NOVI en Regio van de Toekomst geleerde lessen. Het aanhaken van de vakgemeenschap bij de grote opgaven die voorstaan is een belangrijk uitgangspunt. In 2020 zal dat zeker verder worden gebracht.

INTERNATIONAAL

De werkgroep internationaal heeft deelgenomen aan het World IFLA congres en de World Council van de International Federation of Landscape Architects van 18-20 september in Oslo, Noorwegen. Het thema van het congres was Common Grounds. Het thema had zowel betrekking op onze fysieke omgeving als op hoe we onze gemeenschappelijke basis duurzaam kunnen ontwikkelen en beheren. Landschapsarchitecten werken daaraan op grote en kleine schaal om de wereldwijde en lokale uitdagingen het hoofd te bieden. Er werd dieper ingegaan op stedelijke transformatie, groene mobiliteit, gezonde en mooie landschappen en publieksparticipatie. Eric-Jan Pleijster van Lola landschapsarchitecten was één van de hoofdsprekers. Hij presenteerde eigen werk waarbij hij zich vooral richtte op hun projecten rond de klimaatverandering en -adaptatie. Maar daarnaast was er nog een keur aan andere sprekers zoals Jala Makhzoumi (University van Libanon), Anita Berrizbeita (Harvard University) en Henri Bava van Agence Ter.

Dit jaar 2019 werd de Geoffrey Jellicoe Award uitgereikt aan Kathryn Gustafson. Kathryn hield daarop zoals gebruikelijk een aansprekende keynote over haar gehele oeuvre. Zij studeerde af aan Versailles, Frankrijk en het Fashion Institute of Technology, New York. Sinds haar vroege werk in Frankrijk, waaronder een reeks poëtische landschappen voor Shell Headquarters (1990), Esso (1992) en L'Oréal (1993), kwam de drieslag van kunst, landschap en mode duidelijk tot uiting in de zintuigelijke kwaliteiten van haar ontwerpen, waarvan de complexiteit en subtiliteit het menselijk lichaam op een fundamenteel niveau aanspreken. Haar openbare plein in Evry (1991) was een van de eerste projecten ter wereld die een flexibele ruimte met waterstralen creëerde. Een ander belangrijk werk zijn de Jardins de l'Imaginaire in Terrasson la Villedieu (1995), een van de meest opvallende tuinen in Frankrijk. Met haar partners bij Gustafson Guthrie Nichol verwierf Kathryn Gustafson een wereldwijde reputatie met het gevierde project The Lurie Garden in Millennium Park in Chicago. En in 2019 won ze de Site Tour Eiffel-wedstrijd van de stad Parijs. De zichtbaarheid van haar ontwerpwerk en haar lezingen hebben een grote impact gehad op zowel professionals en studenten als op een breder publiek.

De winnaar van vorig jaar, Ann Whiston Spirn, gaf eveneens een prachtige keynote. Ze is bekend vanwege haar boeken *The Granite Garden* (1984), *The Language of Landscape* (1998), *Daring to Look* (2008) en *The Eye is a Door* (2014). Sinds 1987 leidt ze het West Philadelphia Landscape Project, een actieonderzoeksprogramma waarin onderzoek, onderwijs en dienstverlening aan de gemeenschap zijn geïntegreerd.

Verder was Nederland breed vertegenwoordigd in de reguliere deelnemers maar ook via de Stichting van Landscape Architecture Europe en het Year Book. Eric Luiten en Harry Harsema hadden een presentatie tijdens de boeken workshop.

In 2018 riep het Landscape Institute (LI) bij de International Federation of Landscape Architects (IFLA) World Council op tot een nieuwe reeks wereldwijde ethische principes voor het landschapsberoep om de ethische praktijk wereldwijd te bevorderen. Afgevaardigden van de 77 bij IFLA aangesloten verenigingen ondersteunden tijdens de IFLA World Council in 2019 de verdere ontwikkeling van de principes, met de bedoeling deze eind 2020 wereldwijd - na overleg - vast te stellen. Zowel de IFLA Executive Council als de LI Board of Trustees hebben deze ontwerpprincipes goedgekeurd voor overleg met leden.

Niek Hazendonk nam deel aan een workshop op het parallelle ECLAS congres in Oslo over het gebruik van archieven in het onderwijs voor landschapsarchitectuur. Naar afloop werd een Europees netwerk voor tuin en landschapsarchitectuurarchieven opgericht waarin ook Wageningen en Amsterdam participeren. Hazendonk zal vanuit IFLA Europe de ontwikkelingen blijven volgen.

Van 6 tot 10 november 2019 vond de 30e Algemene Vergadering van IFLA Europe, de European Association of Landscape Architects, plaats in Antalya, Turkije. Het werd gehouden samen met het congres van de Turkse Vereniging van Landschapsarchitecten en had als thema "Landschap als collectief geheugen". Niek Hazendonk en Gertjan Jobse namen aan beiden deel.

Naast de inhoudelijke discussie zijn er ook bestuursverkiezingen geweest. Er zijn nieuwe bestuursleden gekozen voor een periode van twee jaar:

- Karin Helms, voorzitter
- Darija Perkovic, vice-voorzitter en communicatie
- Margarida Cancela d'Abreu, vice-voorzitter en onderwijs
- Katerina Gkoltsiou, vice-voorzitter en professionele praktijk
- Hermann Georg Gunnlaugsson, penningmeester

De secretaris-generaal Urszula Forczek-Brataniec en André Colin, verantwoordelijk voor financiën, zetten hun werk in het bestuur voort. Daniela Micanovic blijft verantwoordelijk voor de organisatie van het kantoor in Brussel.

Mede door Nederland mee voorbereid scheidde de vergadering in het verlengde van het congres-thema een resolutie af over "Landscapes and shared memories".

Tijdens het congres hield Niek Hazendonk een lezing over **The development of early landscape planning in Germany: A collective European heritage and shared history**. Hij schetste hoe de vroege landschapsplanning in Duitsland de verdere ontwikkeling van het vakgebied in heel Europe en special ook Nederland beïnvloed heeft. Verder spraken er vele Turkse collega's, maar ook Herbert Dreiseitl, Ana Luengo, Karin Helms en Bruno Marques.

De European Region van de IFLA heeft een jeugd competitie georganiseerd. De internationale IFLA tentoonstelling van werk van landschapsarchitecten, die eerder tijdens onze ALV 2019 in Nederland waste zien, reisde rond in heel Europa en was onder meer op het congres in Turkije te zien.

3.

ACTIVITEITEN EN PROMOTIE

NIEUWJAARSRECEPTIE OOSTERWOLD 8 FEBRUARI 2019

NVTL organiseerde een excursie en nieuwjaarsbijeenkomst in Almere rond de ontwikkelingen van de wijk Oosterwolde. Een wijk die het vrije bouwen gepresenteerd maar desondanks strikte regels hanteert rond grondgebruik. We fietsten met een groep van ca 23 vakgenoten rond in de in aanbouw zijnde wijk onder leiding van een medewerker van de gemeente Almere.

Regio van de toekomst
bijeenkomst

← Foto: Kristiaan Krouwels

REGIO VAN DE TOEKOMST

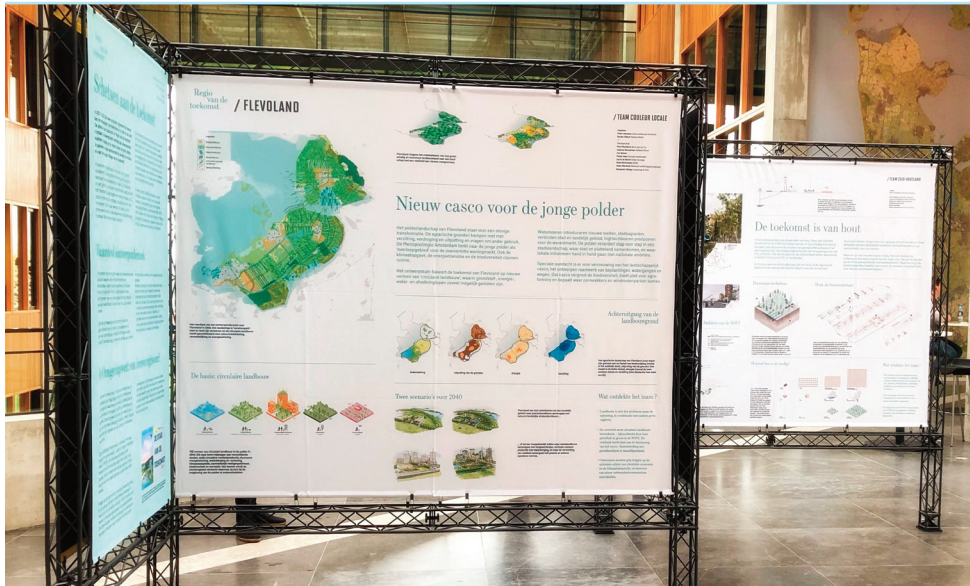
Op 22 maart kwamen meer dan 200 beleidsmakers, ontwerpers en maatschappelijke organisaties bijeen voor de 'Oproep' aan ons land. In de Lourdeskerk in Scheveningen debatteerden zij over de grote opgaven en de inspiratie die Regio van de Toekomst biedt om hiermee aan de slag te gaan. De ontwerpgemeenschap van BNSP en NVTL pleit voor een integrale, maar gebiedseigen aanpak van de opgaven in de Nationale Omgevingsvisie. Regio van de Toekomst laat zien waartoe die integrale, zelfbewuste aanpak in een specifieke regio kan leiden. En het werkt: de regio's hebben het ervaren.

In 'Regio van de Toekomst' onderzochten zes ontwerpteams in vier regio's de ruimtelijke gevolgen van actuele maatschappelijke opgaven, zoals verstedelijking, klimaatadaptatie en circulaire economie. Ze bouwen daarbij voort op de opgaven van de Nationale Omgevingsvisie, de rijksnota voor de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland. Regio van de Toekomst brengt sectorale rijksdoelen en regionale ambities met elkaar in samenhang. De inzet van ontwerpkracht leidt tot verrassende toekomstscenario's voor onze steden en landschappen. Het blijkt mogelijk om de opgaven integraal aan te pakken én de kracht en kwaliteiten van de regio's in Nederland versterken. Een werkvorm waar we op basis van de goede resultaten in de toekomst meer mee willen doen. Het raakt uitdrukkelijk aan de doelstellingen van de NVTL. Het verbinden van vakgenoten uit de volle breedte van het werkveld door middel van het aansnijden van actuele onderwerpen en ontwikkeling in het vakgebied.

Dit brengt nieuw elan en toont een nieuwe weg vooruit...

Regio van de Toekomst wil het begin markeren van een brede inzet van ontwerpkracht om met elkaar te ontwerpen aan een prachtig en leefbaar Nederland van de Toekomst!

Regio van de Toekomst is een project van de Beroepsvereniging van Nederlandse Stedebouwkundigen en Planologen (BNSP) en de Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitecten (NVTL). In samenwerking en met ondersteuning van de provincies Groningen, Flevoland, Gelderland en Zuid-Holland en het ministerie van BZK.

NOVI tentoonstelling

← Foto: NVTL

TENTOONSTELLING REGIO VAN DE TOEKOMST

In een reizende tentoonstelling **Regio van de Toekomst**, de daarbij aansluitende publicatie **Schetsen voor de Nationale Omgevingsvisie | Regio van de Toekomst** en de publicatie van de BNA boek **Stad van de Toekomst** kan heel Nederland hier deelgenoot van worden. Gemeenten, provincies en andere partijen kunnen hun opgaven als integrale ontwerpogave voorleggen met de tentoonstelling als letterlijk voorbeeld en inspiratiebron.

De tentoonstelling kan door iedereen worden aangevraagd en kan dienen als uitgangspunt voor debatten, congressen, inzichten en workshops. Tegen een geringe vergoeding is de tentoonstelling in te huren en in overleg kunnen workshops worden gerealiseerd.

THURSDAY NIGHT LIVE MET BNI

Tijdens de Thursday Night Live op 9 mei in Het Nieuwe Instituut in Rotterdam organiseerden de Beroepsvereniging Nederlandse Interieurarchitecten (bni) en de NVTL een gastprogramma met twee sprekers, design- en interieurhistorica Ilja Meijer en landschapsarchitect Jos van de Lindeloof, met een afsluitende discussie.

In reactie op het door Het Nieuwe Instituut geformuleerde onderzoeksprogramma Landschap en Interieur, gingen de bni en NVTL de uitdaging aan om samen de grenzen en gemeenschappelijke delers tussen het interieur en exterieur te onderzoeken. De vraag stond centraal hoe verbindingen tussen binnen en buiten tot stand komen in de

Vice Versa

← Foto: bni

ontwerppraktijk. Het was duidelijk dat de interieurarchitectuur en tuin/landschapsarchitectuur niet meer de gescheiden eilandjes zijn die zij ooit waren.

Cursus voorjaar

← Foto: Johan Meeus/
Frits Ruyten

CURSUS 'TOEKOMSTBESTENDIG ONTWERPEN MET BEPLANTINGEN'

In het voorjaar ging er weer een 4-daagse cursus 'Toekomstbestendig ontwerpen met beplantingen' van start in Wageningen, onder leiding van Landschapsarchitect Johan Meeus en Frits Ruyten van het Ruyten Instituut. Ook dit keer was de cursus snel vol en werd er een mooi programma samengesteld. In vier dagen passeerden verschillende onderwerpen de revue. Waaronder beplantingen in ruimte en tijd in de landschapsarchitectuur, de integrale beplantingsmethode (IBR), toepassing vaste planten voor het openbaar groen en toepassing inheemse kruiden. Deze reeks werd afgesloten met een excursie naar het Jac. Thijssse Park in Amstelveen op een vijfde dag. We zien dat deze cursus reeks elk jaar sneller vol zit en met plezier en interesse wordt beleefd.

Excursie Eindhoven

← Foto: Lucie Nijsen

EXCURSIE EINDHOVEN

De fiets excursie naar Eindhoven voerde 14 juni langs een Villatuin van tuinarchitect Zocher, via de beplantingen van het Van Abbemuseum en de Dommeltuinen naar het Glasgebouw op Stijp S. Bij Stijp R werd er een blik op de hangende tuinen van Piet Oudolf geworpen. Vandaar door het Philips de Jongh wandelpark en de Groene corridor gestopt bij de Philips Fruittuin en het Rabattenbos. Diverse leden van NVTL, waaronder Marian de Vries van Buro Lubbers, Marielle Kok van bureau Kruit-

Kok en Climmy Schneider, gaven onderweg toelichting! En uiteraard was er tussendoor tijd voor een lekkere lunch en aan het eind voor een afsluitende borrel.

Panel debat buitenruimte van betekenis

← Foto: Lucie Nijssen

DEBAT BUITENRUIMTE VAN BETEKENIS

Op 30 oktober kwamen op uitnodiging van rijksbouwmeester Floris Alkemade ruim 70 professionals uit de wereld van tuin- en landschapsarchitectuur, erfgoed, kunst en cultuurhistorie bijeen voor het debat, Buitenruimte van Betekenis, georganiseerd door het Atelier Rijksbouwmeester en de NVTL in samenwerking met de TU Delft. Aanleiding waren de resultaten van ontwerpcompetities die door het Atelier Rijksbouwmeester waren georganiseerd voor de renovatie van de tuin van het Johan de Witt-huis in Den Haag en voor het ontwerpen van follies en een brug als een eigentijdse toevoeging aan de renovatie van het park Huis Doorn; beide objecten in eigendom en beheer bij het Rijksvastgoedbedrijf.

Tentoonstelling Groen erfgoed

← Foto: Lucie Nijssen

TENTOONSTELLING GROEN ERFGOED

In de Oostserre van de faculteit Bouwkunde TU Delft, openden Johan Meeus en Ana Roders op 30 oktober tevens de tentoonstelling Groen erfgoed. Een selectie van ruim 50 projecten die, naar aanleiding van een oproep door NVTL, zijn ingezonden over het onderwerp groen erfgoed. Negen projecten zijn tevens gepresenteerd in een speciale editie van het vakblad Tuin en Landschap die aan de aanwezigen is uitgereikt. In kleine kring is de discussie voortgezet bij de tentoonstelling onder het genot van een hapje en een drankje. De tentoonstelling zal nog op een aantal andere locaties te zien zijn, waaronder Wageningen (WUR), Amersfoort (RCE) en Groningen (RUG). Belangstellenden die de tentoonstelling tijdelijk willen huisvesten kunnen dit te kennen geven bij de NVTL. De tentoonstelling is ook te bekijken op onze website.

4. BEROEPSVELD

ALV 2018

← Foto: NVTL

EEN JAAR VAN DOORONTWIKKELING

Was 2018 nog een jaar van kwartier maken, in 2019 zijn de toen uitgezette lijnen verder uitgewerkt om intensiever in contact te komen met het beroepsveld en om ons als NVTL nadrukkelijker in te zetten voor al onze vakgenoten, werkend, studierend of al met pensioen.

DE JONGE GENERATIE

De eerste van deze lijnen heeft betrekking op onze jonge vakgenoten. Mede met het oog op de vergrijzing van ons ledenbestand is er vanuit de NVTL hernieuwd contact gelegd met studieverenigingen in onder andere Wageningen (Genius Loci), 's-Hertogenbosch (BOS Landscape Group) en Velp (Terra Partum). We hebben ons daar gepresenteerd en ook enkele studieactiviteiten van deze verenigingen zijn door ons ondersteund, waaronder een gezamenlijke Ontwerpmarathon. Bovendien zijn voor de ALV (Algemene Ledenvergadering) nadrukkelijk ook studenten en studentleden uitgenodigd. Meerdere van hen kregen het podium om zichzelf te presenteren aan de beroepspraktijk, waaronder de koepel van studieverenigingen: NEXT Landscape. Daaruit voortvloeiend zijn in het najaar van 2019 de eerste zaadjes geplant voor de oprichting van Young NVTL (begin 2020) voor jonge professionals.

INSPELEN OP DAT WAT ER LEEFT

Deze tweede lijn heeft vooral betrekking op wat er onder onze leden en de bij de NVTL aangesloten bureaus speelt. De bureauenquête en vertrouwensindex zijn in 2019 voor het laatst in hun oude vorm gehouden. De dalende trend wat betreft de respons, leidde tot nauwelijks bruikbare uitkomsten en tot het definitieve besluit de komende jaren een nieuwe koers te gaan varen. Een koers van een veel eenvoudigere bureauenquête, van minder rompslomp en van meer direct contact. Om dat voor te bereiden is in 2019 gestart met het willekeurig benaderen van zowel aangesloten als niet-aangesloten bureaus, om te peilen wat er zoal speelt en om aan de hand daarvan de agenda van het bestuur mede te bepalen. Zowel via telefoongesprekken als door middel van enkele bureaubezoeken is een begin gemaakt met het intensiever en pro actief in contact treden met het beroepsveld. Tijdens de ALV zijn enkele 'opgehaalde' thema's door vakgenoten verder uiteengezet: 'aanbestedingsleed', 'een leven lang leren' en 'ruimte voor de nieuwe generatie'.

SAMEN STA JE STERKER

In het verlengde hiervan zijn er in 2019 veel contacten gelegd met aan de NVTL verwante organisaties om 'dat wat er speelt' ook gezamenlijk op te pakken. Met de PEP (Professional Experience Programme) en het AR (Architectenregister) is besproken of en hoe we elkaar kunnen versterken als het gaat om onder andere bij- en nascholing. Verder is samen met de BNA, BNSP en BNI een advies uitgebracht aan het Ministerie van OCW over hoe ruimtelijk ontwerp en ontwerp kwaliteit geborgd kunnen worden, onder andere bij aanbestedingen.

DUTCH SCHOOL OF LANDSCAPE ARCHITECTURE (DSL)

De secretariaatswerkzaamheden van DSL zijn dit jaar definitief onder gebracht bij het NVTL bureau. Sinds 1 oktober 2019 is Lucie Nijsen hiermee aan de slag. Alsook met de organisatie van de op handen zijnde publicatie over internationalisering. Waarin alle bijdragen vanuit het symposium 'Crossing Borders in Landscape Architecture' (najaar 2018) over de betekenis van internationalisering voor het vakgebied van de landschapsarchitectuur staan opgetekend. Net als andere jaren organiseerde de DSL regulier overleg met de opleidingscoördinatoren van de Nederlandse opleidingen met als doel kennisuitwisseling en verbeteren van de samenwerking en werden er ontwerpmarathons gehouden. Een continu proces is het verbeteren van de portalfunctie van de DSL en het betrekken en bereiken van relevante doelgroepen. <https://www.dutchschooloflandscapearchitecture.nl/>

BEMIDDELING EN GESCHILLEN

In 2019 is er 1 direct verzoek geweest voor bemiddeling bij geschillen. Deze procedure loopt nog. Tevens blijven er signalen binnenkomen van aanbestedingsleed. Hiertoe is in 2020 een werkgroep in oprichting.

HOE NU VERDER

Het is het voornemen van het bestuur de in 2019 gelegde contacten in 2020 verder uit te bouwen. Een nieuwe bureauenquête is in de maak en er worden een aantal nieuwe werkgroepen voorzien om de belangrijkste thema's op te kunnen pakken.

5. VOORUITBLIK 2020/2021

CORONA

Corona zal de komende tijd een rol blijven spelen in ons werk en privé leven. Daar kunnen we niet omheen. We zullen als vereniging blijven vragen waar de pijnpunten zich bevinden en wat de vereniging daarin kan verzachten. Uit twee belrondes in 2020 krijgen we een divers beeld naar boven. De vraag blijft: Waar zet je nu op in als ontwerper en welke activiteiten bouw je juist af? Om ervaringen breed met elkaar te delen neemt NVTL een platform functie in en vertegenwoordigt de beroepsgroep proactief richting opdrachtgevers en (rijks) overheden. De NVTL ziet het als een kerntaak om het landschapsontwerp en tuinontwerp te agenderen in de huidige context.

Uit de conclusies blijkt ook dat het online werken functioneel best goed gaat, en dat veel leden bewust bezig zijn met de toekomst. Er blijft behoefte aan het uitwisselen van goede voorbeelden en praktische tips en ervaringen. De NVTL speelt hier graag een rol in en we blijven proactief de ontwikkelingen in onze sector voor de toekomst agenderen.

Er bestaat ook enige zorg over het behouden van werkgelegenheid voor de sector. Hoe behouden we capaciteit en kennis wanneer de gevolgen toch breder zichtbaar en voelbaar gaan worden? Hier ligt een taak voor ons. De NVTL onderhoudt hierover inmiddels nauwe banden met de BNA en BNSP. Ook door middel van het gezamenlijk oppakken van projecten proberen we opdrachten te genereren voor leden of expertise van leden wijd te verspreiden.

PROJECTEN

Op dit moment is NVTL een windenergie project aan het opzetten in samenwerking met WING, in afwachting van subsidie van het Stimuleringsfonds, waar NVTL bureaus toe zijn uitgenodigd via een bureaumail. Tevens kunnen bureaus zich aansluiten bij een coalitie die landschappelijke en tuinontwerp werkzaamheden gaat onderzoeken in Californië, voor Nederlandse multidisciplinaire bureaus in de hele breedte van de ruimtelijke inrichting onder de titel Go West! Voor beide projecten kunnen NVTL bureaus zich nog aanmelden.

ADVIESRAAD

In 2019 is de adviesraad twee keer bij elkaar gekomen op de Jollemanhof. Veel dank aan hen die hier hun steentje hebben bijgedragen! In november van 2020 zal er weer een fysieke of online adviesraad gepland worden. Deze bijeenkomsten zijn veel waard en geven het bestuur en het bureau een aantal thema's om op in te spelen en signalen waar we veel mee kunnen. In de komende jaren zullen we deze raad in wisselende gedaanten blijven uitnodigen.

PARTNERS

Ook in 2019 konden we weer bouwen op de 6 hoofd partners (begunstigers) van NVTL; SmitsRinsma, Vande Moortel, Ebben trees, Grijsen, Rots Maatwerk en Struyk Verwo Infra bedankt! In 2020 en

2021 zullen we uitbreiding zoeken in partners uit verschillende takken van sport binnen de tuin -en landschapsarchitectuur. Zodat samenwerkingsverbanden tussen bureaus, leden, partners en NVTL nog breder ingezet kunnen worden in communicatie, bijeenkomsten en projecten.

WEBSITE EN HUISSTIJL

In 2019 is een begin gemaakt met het traject om de huisstijl en de website van NVTL te vernieuwen. Offertes zijn uitgebracht en vergeleken, visies besproken. In 2020 zitten we vol in deze processen, ronden we deze projecten af en volgt de uitrol van het logo en de nieuwe communicatie kanalen tegen het einde van het jaar.

NVTL 100 JAAR

In 2022 bestaat NVTL 100 jaar. In het najaar van 2020 zal als voorbereiding hierop een brainstorm georganiseerd en een werkgroep gestart worden, om zo op tijd een mooi feestelijk en inhoudelijk programma op te kunnen stellen.

BUREAUS

We merken nu in 2020 dat het voor tuin -en landschapsarchitecten bureaus in de hele breedte en van jong tot oud in oprichtingsjaren steeds interessanter wordt om zich (weer) bij NVTL aan te sluiten. Dit is een goed teken!

OPROEP

Wil je als actief (YOUNG) NVTL (bureau) lid meedoen? Als bestuurslid, werkgroep lid, commissielid, adviesraadslid, of bijvoorbeeld eenmalig een meet-up organiseren? Voel je welkom en neem contact op met het NVTL bureau!

6.

BESTUUR EN COMMISSIES 2019

BESTUUR

- Ben Kuipers (voorzitter)
- Harro Wieringa (penningmeester en programmering)
- Jan Janse (vakontwikkeling)
- Joeri de Bekker (beroepsveld)
- Johan Snel (PR en Interdisciplinair, vanaf 1 juli 2019)

Bureau

- Peter Wijnhof (tot 1 juli 2019)
- Willemijn ter Hart-Koopal (vanaf 1 april 2019)
- Lucie Nijsen (vanaf 1 oktober 2019)
- Selinda Stompé

COMMISSIES

Beroepsveld (voorheen Bureaubelangen)

- Joeri de Bekker

Public Relations

Het promoten van het vakgebied in de volle breedte.

- Jos van de Lindeloof (voorzitter)
- Johan Meeus
- Jaap Poortvliet
- Henk Schuitemaker
- Lucie Nijsen
- Dolf Houtman
- Johan Snel (bestuurslid vanaf 1 juli 2019)

Internationaal

De promotie van de Nederlandse tuin- en landschapsarchitectuur buiten Nederland.

- Niek Hazendonk
- Gertjan Jobse

Communicatie

Beheer website, nieuwsbrief, ledenmail, publicatie.

- Willemijn ter Hart-Koopal
- Selinda Stompé
- Lucie Nijsen (vanaf 1 oktober 2019)
- Peter Wijnhof (tot 1 april 2019)
- Sander Klaassen (tot 1 april 2019)
- Elma van Engelenhoven (tot 1 april 2019)
- Jeannette Haverkort (tot 1 april 2019)

Vakontwikkeling

Het stimuleren van het inhoudelijke debat over tuin- en landschapsarchitectuur.

- Jan Janse (bestuurslid en voorzitter)
- Hans Dekker
- Willemien de Wolde
- Audrey Court
- Marchel-Wim van Dongen

Adviesraad

Advisering vanuit het brede achterland van de vereniging is heel waardevol.

- Michiel van Driessche (Felixx)
- Han Thijssen (MTD)
- Marlies Brinkhuijsen (WUR)
- Pieter Boone (Gemeente R'dam)
- Paul Kersten (Wurck)
- Floris Bouman (B4o)
- Harry Harsema (Blauwdruk)
- Jan Maas (Boom Landscape)
- Lieneke van Campen (Karres&Brands)
- Berdie Olthof (Feddes Olthof)
- Jannemarie de Jonge (Wing)
- Peter Veenstra (Lola)

Het NVTL bestuur 2019 en het secretariaat

Boven van links naar rechts:

Ben Kuipers (voorzitter)

Harro Wieringa (bestuurslid)

Jan Janse (bestuurslid)

Joeri de Bekker (bestuurslid)

Johan Snel (bestuurslid)

Onder van links naar rechts:

Peter Wijnhof (bureau coördinator tot 1 april 2019)

Lucie Nijsen (project coördinator)

Willemijn ter Hart-Koopal (bureau coördinator)

Selinda Stompé (administratief medewerker)

Foto's: Thijs ter Hart

VOLLE KRACHT VOORUIT

jaarverslag 2019

Uitgave:

Nederlandse Vereniging Tuin- en Landschapsarchitectuur, NVTL

Concept en productie:

NVTL

Coördinatie en eindredactie:

Willemijn ter Hart-Koopal

Teksten:

Jan Janse, Gert-Jan Jobse, Niek Hazendonk, Ben Kuipers, Joeri de Bekker, Willemijn ter Hart-Koopal

Afbeeldingen:

NVTL-beeldenbank tenzij anders vermeld

Grafische vormgeving:

Het Nieuwe Land, grafisch en ruimtelijk ontwerp

September 2020

NVTL nederlandse vereniging voor
tuin- en landschapsarchitectuur /

Noot:

Dit jaarverslag vormt een feitelijke weergave van de activiteiten die het afgelopen jaar en de voornemens van het bestuur van het komende jaar. Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 2019 (gehouden op 25 september 2020) zal dit jaarverslag samen met de financiële jaarrekening en de begroting voor het nieuwe jaar door het bestuur aan de leden worden voorgedragen ter goedkeuring.

De Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur (NVTL) is de nationale beroepsvereniging voor tuin- en landschapsarchitectuur in Nederland.

De vereniging biedt haar leden inhoudelijke ondersteuning om hun vak zo goed en professioneel mogelijk uit te kunnen oefenen. Daarnaast wil de NVTL een platform zijn waarbinnen overdracht van ideeën, uitwisseling van kennis en reflectie op het vakgebied worden gestimuleerd en netwerken kunnen groeien.

Naar buiten toe treedt de vereniging op als belangenbehartiger van de leden en als eerste aanspreekpunt voor het vakgebied. De NVTL streeft daarbij naar het vak tuin- en landschapsarchitectuur tot een bekend en vanzelfsprekend begrip te maken binnen de Nederlandse samenleving.

De NVTL (fusievereniging BNT/VTL) is opgericht op 29 juni 1983, is samen met de beroepsvereniging van de Architecten (BNA) en de Stedenbouwkundigen en Planologen (BNSP) gezamenlijk gevestigd in Amsterdam.

NVTL

Jollemanhof 14
1019 GW Amsterdam

T 020 - 427 55 90

E info@nvtl.nl

I www.nvtl.nl